

Rondetafelgesprek 13 juni 2024 Tweede Kamer

Position Paper Rondetafelgesprek over Explosies Namens de burgemeester van gemeente Vijfheerenlanden

Er is landelijk een flinke toename te zien als het gaat om het gebruik van explosieven als dreiging- en intimidatiemiddel. Dit fenomeen speelt zich ook af in middelgrote gemeenten zoals Vijfheerlanden (± 60.000 inwoners over 16 kernen).

Zoekende naar een passende aanpak tegen dit fenomeen passeren diverse dilemma's en uitdagingen.

De sluitingsbevoegdheid

De burgemeester heeft bevoegdheden om bij (dreiging van) een explosie de betreffende woning te sluiten. Op basis van relatief summiere informatie moet de burgemeester zijn besluit nemen. Na sluiting van een woning wordt van de politie een bestuurlijke rapportage verwacht waaruit de vervolgdreiging blijkt. Dit heeft de burgemeester nodig om over te kunnen gaan tot een eventuele verlenging van de woningsluiting. Als die vervolgdreiging niet aan te tonen is, kan de woning niet langer gesloten blijven.

Dilemma's:

Een politieonderzoek duurt over het algemeen enkele weken. Doordat in eerste instantie voor een korte sluitingsduur wordt gekozen, is er vaak nog geen aanvullende of nieuwe informatie bij de politie bekend. De politie kan dan alleen aangeven of de dreiging nog bestaat. Hoe hoog deze dreiging precies is, blijft vaak erg onduidelijk. Dat maakt het lastig voor een burgemeester om een goede afweging te maken over het al dan niet verlengen van de sluiting en/of het besluiten tot andere (minder ingrijpende) maatregelen.

Bij explosies door conflicten in het criminele circuit, zijn explosies vaak gericht op de direct betrokkenen en vinden explosies plaats op hun adres. Het gebeurt echter steeds vaker dat vrienden en/of familie van deze personen ook slachtoffer worden en dat explosies plaatsvinden bij hun woningen. Bij de laatste groep is het zeer lastig om een goed besluit te nemen over woningsluiting.

Uit ervaring blijkt dat bewoners van gesloten woningen, niet altijd beschikken over alternatieve woonruimte. Zij geven aan geen netwerk te hebben om te kunnen verblijven of zij willen naasten niet in onveiligheid brengen. Er wordt gewezen op eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid, maar een burgemeester heeft ook een zorgplicht jegens zijn inwoners. Waar moet de grens worden getrokken als het gaat om deze zorgplicht? Moet de burgemeester bijvoorbeeld hotelovernachtingen regelen? Voor iedere gemeente waar dit probleem speelt, leidt dit tot grote onvoorziene kosten, maar ook tot een verantwoordelijkheid die een burgemeester niet kan waarmaken. Waar kunnen bewoners immers wél veilig worden gehuisvest (al dan niet binnen dezelfde gemeente)? En hoe moet worden omgegaan met de bewegingsvrijheid van personen waar een dreiging op rust? Zij hebben bijvoorbeeld het recht om kinderen dagelijks naar school te brengen en naar hun werk te gaan (terwijl zij, in dezelfde omgeving, niet in hun eigen woning mogen verblijven).

De achtergronden van explosies zijn uiteenlopend. Zo is er bijvoorbeeld een trend zichtbaar dat explosieven worden ingezet bij onderlinge conflicten in de relationele sfeer of zakelijke conflicten. Daarnaast zien we de ontwikkeling dat relatief jonge mensen deze explosieven plaatsen.

Inzet camerabeveiliging

De burgemeester mag camera's plaatsen om toezicht te houden op openbare plaatsen met als doel de openbare orde te handhaven op grond van artikel 151c van de Gemeentewet. De politie kan ook incidenteel mobiel of flexibel cameratoezicht inzetten op grond van artikel 3 van de Politiewet.

Dilemma's:

Om over te gaan op een minder ingrijpend middel dan een woningsluiting, wordt al snel gekeken naar de inzet van mobiel cameratoezicht. Hoewel over het algemeen omwonenden positief zijn over de inzet van cameratoezicht, blijkt tegelijkertijd dat het daders niet weerhoudt om explosieven te plaatsen. Bij diverse casussen hadden bewoners van de explosie-woningen of direct omwonenden particuliere camera's in verschillende vormen. Deze camera's weerhielden het plaatsen van explosies niet. Met andere woorden: het plaatsen van camera's lijkt geen oplossing voor de problematiek.

Dit maakt het ook ingewikkeld om een reële inschatting te kunnen maken over afschaling van maatregelen. Levert cameratoezicht schijnveiligheid op en wanneer kunnen camera's weg worden gehaald?

De veiligheid van onze inwoners

De burgemeester is verantwoordelijk voor de veiligheid van de "slachtoffers", maar ook voor de veiligheid van omwonenden.

Dilemma's:

De bewoners van woningen waar aanslagen met explosieven plaatsvinden, verklaren over het algemeen dat ze slachtoffer zijn van een conflict waar ze niks mee te maken hebben. Dit rijmt niet altijd met het beeld van de politie. De politie kan bij een dreiging de personen "dringend adviseren" om gebruik te maken van het stelsel "bewaken en beveiligen". Dit is slechts een advies en daarmee niet verplicht. De personen kunnen dit weigeren, maar dat betekent dat zijzelf, familieleden en omwonenden mogelijk gevaar blijven lopen. Zelfs als ik als burgemeester ervoor kies om een woning te sluiten, wordt de dreiging slechts verplaatst naar een andere locatie. De dreiging zit immers op de persoon en niet op de woning. Als burgemeester voel ik me verantwoordelijk voor de veiligheid van alle inwoners. Een goede afweging maken is uiterst complex.

Tot slot:

Het is van belang dat er politieke en maatschappelijke aandacht blijft voor dit (negatieve) fenomeen. Hoe kunnen we gezamenlijk passende interventies vinden om grip te krijgen op dit probleem? Laten we daarbij zeker ook kijken naar mogelijkheden buiten de grenzen van onze eigen gemeenten.

Burgemeester Vijfheerenlanden, S. Fröhlich